

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3589/2023
03.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марија Јоксовић, адвокат из ..., против туженог АД „Бачка“ за пољопривредну производњу, трговину и услуге са седиштем у Сивцу, чији је пуномоћник Војислав Мишчевић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 839/23 од 27.04.2023. године, у седници одржаној 03.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 839/23 од 27.04.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врбасу, Судске јединице у Кули П1 1130/2021 (2019) од 25.10.2022. године, ставом првим и другим изреке, тужбени захтев тужиоца делимично је усвојен и обавезан тужени да тужиоцу исплати на име разлике зараде између уговорене цене рада и обрачунате и исплаћене зараде за период од 01.11.2016. године до 01.08.2019. године, износ од 124.673,40 динара, са законском затезном каматом на износ од 95.013,48 динара од 31.08.2020. године до исплате. Ставом трећим изреке, део тужбеног захтева тужиоца да се обавезе тужени да тужиоцу исплати законску затезну камату на износ од 29.659,92 динара од 01.06.2016. године до 31.08.2020. године, као и законску затезну камату на досуђени износ главнице потраживања од 01.11.2016. године до 31.08.2020. године, одбијен је. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова поступка исплати 147.400,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 839/23 од 27.04.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у усвајајућем делу и одбијен је тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да му на име разлике зараде за период од 01.11.2016. године до 01.08.2019. године исплати износ од 124.673,40 динара са затезном каматом на износ од 95.013,48 динара од 31.08.2020. године до исплате и да му на име трошкова поступка исплати износ од 147.400,00 динара са каматом од

извршности одлуке до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова поступка исплати 123.850,50 динара. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 25.801,00 динар.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11...10/23) и члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23), и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба паничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су 01.09.2011. године закључиле уговор о раду, којим је уговорено између осталог, да се основна зарада запосленог утврђује множењем основне зараде за најједноставнији коефицијент посла, коефицијента посла и временаведеног на раду, те да је цена рада за најједноставнији посао у висини минималне цене рада. Након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основица за обрачун плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, тужени је донео нови Колективни уговор 29.12.2014. године, који је у примени од 08.01.2015. године, а којим је чланом 59. предвиђено да основну зараду чини производ вредности цене рада за најједноставнији посао, коефицијента посла и временаведеног на раду, а у члану 60. је предвиђено да се вредност цене рада за најједноставнији посао утврђује у бруто износу од 193,41 динар, по радном часу, за коефицијент за период од годину дана, те да се вредност цене рада за најједноставнији посао не може утврдити у нижем износу од минималне цене рада. Колективним уговором туженог од 01.09.2011. године, утврђена је основица за обрачун зарада за најједноставнији рад у висини минималне зараде, док је Колективним уговором туженог од 29.12.2014. године, утврђена основица за обрачун основне зараде за најједноставнији рад у висини од 193,41 динар, односно 135,80 динара нето, а на дан почетка примене овог Колективног уговора минимална цена рада је износила 120 динара по часу. Након тога, странке су закључиле уговор о раду 01.08.2016. године, којим је између осталог уговорена основна зарада као производ коефицијента посла и цене рада, у висини минималне без умањења по основу Закона о привременом уређивању основице за обрачун плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, те да новчани бруто износ основне зараде на дан закључења овог уговора о раду износи 261,10 динара по радном часу (1,40 x 193,41 динар). Уговором о раду који су странке закључиле 01.04.2019. године уговорено је да се зарада запосленог умањује за 5% у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, док се овај закон примењује. Из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке, произлази да је исти сачињен у две варијанте и то према Закону о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава и према одредбама закљученог уговора о раду са тужиоцем од 01.08.2016. године и КУ туженог од 29.12.2014. године. На основу обрачунских листа зарада тужиоца за спорни период од 01.11.2016. године до 01.08.2019. године, утврђено је да је тужиоцу обрачунавана и исплаћивана нето зарада у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава. Висина разлике између исплаћене и зараде обрачунате по уговору о раду и КУ туженог од 29.12.2014. године, који је у примени

код туженог од 08.01.2015. године, за спорни период износи укупно 95.013,48 динара. Тужени је акционарско друштво које је у већинском власништву РС, која име 70,61% акција туженог.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев тужиоца јер је закључио да није постојао основ да се тужиоцу умањује зарада сагласно одредбама Закона о привременом уређивању основица за обрачун плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, јер одредбе овог закона нису инкорпорисане у уговору о раду који је закључен након његовог ступања на снагу, због чега тужилац основано потражује разлику зараде за спорни период.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио, као неоснован тужбени захтев тужиоца, сматрајући, да како је тужени акционарско друштво, које је у већинском власништву РС, да се на туженог примењују одредбе Закона о привременом уређивању основица за обрачун плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава сходно члану 2. став 1. овог закона. Одредбе овог закона су императивне природе и као такве се непосредно примењују у периоду његовог важења и није било неопходно да послодавци своје опште акте и појединачне уговоре ускладе са одредбама закона. У конкретном случају, одредбе КУ туженог од 29.12.2014. године (која је у примени од 08.01.2015. године), и уговора о раду од 01.08.2016. године, нису прописивале веће елементе за обрачун основне зараде од оних који су затечени на дан ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице, те да исте нису ништаве у смислу цитиране законске одредбе). Наиме, на дан ступања на снагу овог закона, тужилац је имао уговорену основну зараду као производ минималне цене рада, коефицијента посла и временаведеног на раду, а у складу са тада важећим КУ туженог из 2011. године. Након тога, тужени је донео нови КУ 29.12.2014. године, а који је прописивао да се основна зарада утврђује као производ цене рада за најједноставнији посао, коефицијента посла и временаведеног на раду, те је вредност цене рада за најједноставнији посао утврђен у бруто износу од 193,41 динар (135,80 динара нето), а што је у том моменту износило више од минималне цене рада (121,00 динара нето). Стога, како је уговором о раду које су странке закључиле 01.08.2016. године, утврђена основна зарада тужиоца у складу са наведеним код туженог на начин да је један од елемената за обрачун основне зараде (цена радног часа за најједноставнији посао), прописан у већем износу од оног који је био у примени на дан ступања на снагу Закона о привременом уређивању основица за обрачун плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, то по становишту другостепеног суда, а супротно закључку првостепеног суда, одредбе КУ туженог од 29.12.2014. године и уговора о раду од 01.08.2016. године су ништаве. С тим у вези другостепени суд је закључио да није било основа да се тужиоцу приликом обрачуна и исплате зараде примењује цена радног часа из уговора о раду од 01.08.2016. године, те да тужилац неосновано потражује разлику између исплаћене зараде и зараде обрачунате применом цене рада из уговора о раду од 01.08.2016. године.

По оцени Врховног суда, правилно је другостепени суд применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и одбио, као неоснован тужбени захтев тужиоца.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116-14 – ступио на снагу 28.10.2014. године), прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада, као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и

запослених лица код корисника јавних средстава, са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона, прописано је да се платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица, запосленог код корисника јавних средстава утврђеног у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи, на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени је акционарско друштво које је у већинском власништву Републике Србије, која има 70,61% акција туженог и на њега се примењују одредбе Закона о привременом уређивању основице за обрачун плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава.

С обзиром на то да су правила прописана Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава императивне природе које се морају безусловно поштовати, без права да се њима била шта мења, то није било основа да се приликом обрачуна и исплате зараде тужиоцу примењују цене радног часа из уговора о раду који је закључен након ступања наведеног закона, јер код туженог није било могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду, будући да је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате.

Стога су неосновани наводи ревизије да тужени без измене уговора о раду није могао да обрачуна и исплаћује зараду у складу са одредбама наведеног закона.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић